

Tidig selektering – varför och hur?

En kvalitativ studie om urval till Stockholms
fotbollsakademier

Hannes Grönblad och Mattias Strömberg

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN

Självständigt arbete 75:2020

Tränarprogrammet 2018-2021

Handledare: Sanna Nordin-Bates

Examinator: Leif Yttergren

Sammanfattning

Syfte och frågeställningar – Syftet var att undersöka selektering inom ungdomsfotbollen i Stockholm. I synnerhet ville vi undersöka motiven och genomförandet av tidig selektering inom akademiverksamheter. Detta kan ligga till grund för att sprida kunskap om ämnet och få en större förståelse för selekteringarnas motiv, genomförande och problem.

Den här studiens frågeställningar är:

- Vilka är motiven till tidig selektering?
- Hur genomförs selekteringen?
- Vilka problem uppstår genom selekteringen?

Metod – I detta arbete genomfördes semistrukturerade intervjuer med tre fotbollstränare i föreningar som genomför tidiga selekteringar (i studien definierat som 10 år eller yngre). Intervjupersonerna var mellan 21–29 år gamla och hade varierad erfarenhet av akademiföreningar.

Resultat – Det framkom att målet med akademiverksamheterna anses vara att producera elitfotbollsspelare och att selekteringen är en viktig del i det. Motiven till selekteringen var att från en tidig ålder kunna forma spelarna samt att spelarna ska få träna med likasinnade. Selektionsprocessens genomförande varierade mellan de olika föreningarna. Studien påvisade även av tränarna identifierade problem med deras selektering. Det innefattade hets från föräldrar och en konkurrenssituation med andra föreningar. Tränarna i studien vittnade även om en otydlighet, vilken innefattade avsaknad av vetenskapligt stöd och tydliga bedömningskriterier vid selektering.

Slutsatser – De slutsatser som drogs var att det i akademierna i Stockholm inte finns ett gemensamt sätt att selektera på utan klubbarna jobbar på ett eget sätt i processen att selektera sina yngsta lag. Ytterligare slutsats var att det i föreningarnas selektionsprocess medför flera olika problem och att denna process därför är i behov av vetenskaplig förankring.

Innehållsförteckning

1	Introduktion.....	1
1.1	Motiven till tidig selektering.....	2
1.2	Genomförandet av tidig selektering.....	3
1.3	Problem med tidig selektering.....	5
2	Syfte.....	7
3	Metod.....	8
3.1	Deltagare.....	8
3.2	Tillvägagångsätt.....	8
3.3	Etiska överväganden.....	10
3.4	Tillförlitlighet.....	11
3.5	Analys.....	12
4	Resultat.....	13
4.1	Selektionsprocess.....	15
4.1.1	Målsättning.....	16
4.1.2	Motiv.....	17
4.2	Problem med tidig selektering.....	18
4.2.1	Konkurrens.....	18
4.2.2	Föräldrahets.....	19
4.2.3	Otydlighet.....	20
5	Diskussion.....	24
5.1	Selekteringens motiv.....	24
5.2	Selekteringsprocessens genomförande.....	25
5.3	Problem med att selektera.....	26
5.4	Metodens begränsningar och svagheter.....	30
5.5	Vidare forskning.....	31
	Käll- och litteraturförteckning.....	33

Bilaga 1 Informationsbrev

Bilaga 2 Intervjuguide

Bilaga 3 Litteratursökning

Bilaga 4 Käll- och litteratursökning

Tabell- och figurförteckning

Figur 1. Analysschema av huvud- och undertema.....	14
--	----

1 Introduktion

Svensk fotbolls anseende var under stora delar av 1990-talet inte nämnvärt högt. I VM 1990 förlorade Sverige samtliga matcher i gruppspelen och efter den stora framgången i USA fyra år senare stod framgångarna i stiltje. Sverige misslyckades då att kvalificera sig till både EM i England 1996 och VM i Frankrike 1998 (Tipselit, 2019).

Något behövde göras och tillsammans med Richard Frigren, chef för det statliga spelbolaget Tipstjänst, började den dåvarande UEFA-presidenten Lennart Johansson föra diskussioner hur man skulle kunna få fram bättre spelare genom att erbjuda stöd och kvalitetssäkring av klubbarnas verksamhet. Svenska Fotbollförbundet och Tipstjänst lanserade sedermera 1992 projektet som kom att förändra svensk ungdomsfotboll och fick namnet Tipselit. Projektet grundade sig i att ge klubbarna utökade resurser i form av ekonomiskt stöd för att kunna heltidsanställda tränare vilket möjliggjorde tillräcklig tid för planering, utvecklingssamtal, individuell feedback och individuell träning. Klubbarna fick även resurser att utöka träningsdosen för spelarna (Tipselit, 2019).

Några år in på 2000-talet började man inom Föreningen Svensk Elitfotboll (SEF) diskutera om mer kunde göras för att stödja talangverksamheten. Stefan Lundin tillsattes som sportchef och i samband med det tog SEF över ansvaret för Tipselit från Svenska Fotbollförbundet. SEF genomförde flera förändringar. Projektet skulle breddas och riktas mot i stort sett hela föreningens verksamhet med motiven att god utbildning behövde påbörjas tidigt. Den nya inriktningen blev för klubbarnas verksamhet från 8-19 år (Tipselit, 2019).

SEF beslutade även att medlen från Svenska Spel, som 1997 hade bildats efter en sammanslagning av Tipstjänst och Penninglotteriet, skulle fördelas till fler än de 32 föreningarna i Superettan och Allsvenskan. På pojksidan utökades lagen till 60 klubbar där föreningarna kunde ansluta sig till Tipselitinätverket. Det var också SEF som genom detta arbete myntade det nya begreppet för en elitinriktad ungdomsverksamhet – akademi (Tipselit, 2019).

1.1 Motiven till tidig selektering

Idag spelar selektering, talangutveckling och akademier en stor och bestående roll i ungdomsfotbollen, inte minst i Stockholm. I stockholmsfotbollen finns det flera föreningar som genomför tidig selektering, även bland de riktigt stora föreningarna där spelarna blir utvalda att representera klubbens akademi vid ung ålder, i detta fall före 10 års ålder. Selektion innebär att idrottare väljs ut för att representera ett konkurrenskraftigt lag. Vilka som ska få representera laget beslutas av föreningens ansvariga och dess tränare. Detta ställer höga krav på tränarna som ska ta beslut om en idrottares förmåga och lämplighet att representera ett visst lag (Ogilvie & Taylor, 1996). Till et al. (2020) beskriver att huvudsyftet med att tidigt identifiera talanger och sedan utveckla dem är få fram de spelarna som har bedöms ha störst potential att nå störst framgång som vuxna. Detta innebär att de som genomför selektionerna behöver fatta beslut baserat på deras förutsägelser om den enskilde spelarens framtida prestationsförmåga samt hur sporten kommer att utvecklas över tid. Till et al. (2020) menar att tränare därför behöver förstå både sportens nuvarande och framtida prestationskrav. Båda parametrarna är viktiga för att förstå talangidentifierings- och utvecklingsprocessen eftersom tränarna behöver identifiera och utveckla spelare som ska tävla inom den givna sportens framtida version. Detta väckte ett intresse hos oss i att få tränare att berätta om deras selektionsprocess. Studien torde även vara relevant då tidig selektion som fenomen tagit en allt mer betydande roll i dagens ungdomsfotboll.

Begreppet talangidentifiering går att förklara som en process i att erkänna individer med potential att bli elitspelare. Denna process har potentiellt stora positiva konsekvenser för spelarna som väljs ut. Exempelvis kan det leda till att deras ambitioner höjs eller ett ökat självförtroende och engagemang för sporten (Clarke et al., 2018). En generell bild av syftet med att genomföra tidiga selektioner och bilda akademilag vid ung ålder är att utveckla fotbollsspelare som ska nå elitnivå (Williams et al., 2020). Detta medför en kapplöpning mellan klubbarna som vi anar kan leda till en utveckling där beslut fattas på kortsiktiga grunder, där varje förening vill vara bäst så tidigt som möjligt. De stora klubbarna gör dock sina urval på ett varierande sätt och vid olika åldrar (Redelius, 2020).

Wiersma (2000) definierade specialisering inom en sport som ett exklusivt deltagande i en sport året runt där primärt fokus ligger på utbildning och utveckling inom just den idrotten. Tidig selektion inom en idrott är därför ofta förknippade med fyra parametrar; en tidig startålder, tidigt engagemang inom den valda idrotten, tidig vana av att delta i träning med

hög intensitet samt ett tidigt engagemang i tävlingsidrotten (Baker et al., 2009). Tidigare forskning har visat att en idrottares fulla idrottsliga potential bara kan uppnås om det redan under idrottarens barndom och tidiga ungdom sker grundläggande förberedelse och systematisk planering av belastning och dess progression. I ett sådant scenario inleddes en lång process vid tidpunkten då barnet introduceras till sport. Barnet skulle då lära sig grundläggande om lärande samt motorisk utveckling (Weineck, 2004). Sportspecialiseringen skulle sedan ske utifrån en selektering och sedermera kulminera i maximal prestation vid vuxen ålder (Platonov, 2002). Spår av denna syn på utbildning och utveckling av idrottslig förmåga blir påtaglig i dagens idrott. I takt med att klubbarnas konkurrenskraft ökat har hetsen i att nå resultatmässig framgång blivit allt mer märkbar. Med vunna medaljer sprids god PR och chanserna att locka till sig de allra duktigaste individerna ökar. Detta medför sannolikt att de utvalda unga idrottarna tillhandahålls en högre kvantitet och kvalitet i träning. Det har dock även bidragit till att unga idrottares internationella tävlingsdebut krupit allt längre ner i åldrarna vilket sammantaget leder till en ökad trend av tidig specialisering samt en stor investering i hög träningsdos under tidiga utvecklingsstadier (Barreiros et al., 2014). Senare forskning har däremot kunnat visa att tidig specialisering och valet att endast utöva en sport kan begränsa och hämma barnets motoriska utveckling. Tvärtom visar forskning att barn tidigt bör ges möjlighet att utöva flera olika sporter för att främja och utveckla sina motoriska färdigheter. Att frångå specialisering och ensidiga rörelsescheman har även visats förebygga skador, överträning och utbrändhet. Sammantaget ger utövandet av flera sporter positiv inverkan på barnets idrottsliga prestanda och dennes psykiska välmående samt medför en insats för ett långt och hållbart idrottande (Myer et al., 2016).

1.2 Genomförandet av tidig selektering

Som ovan beskrivet genomför ett stort antal föreningar selektering men denna sker på ett varierat sätt vid varierande åldrar, vilket gör det intressant att undersöka enskilda föreningars motiv till val av tillvägagångsätt vid selektering. Neely et al. (2016) beskriver selekteringsprocessen som en process i fyra olika faser. Första fasen innefattar att tränaren förklarar vad som kommer ske och hur det kommer ske. Den främsta målgruppen för dessa samtal och möten är föräldrarna, då kommunikationen med föräldrarna är av yttersta vikt för att undvika oklarheter kring vad som kommer ske. Exempel på information som delges till föräldrarna vid ett sådant möte är på vilka kriterier som spelarna väljs ut.

Den andra fasen i selekteringsprocessen är genomförande och beslutsfattande. Det är av stor vikt att närvarande tränare strävar efter att göra en rättvis och objektiv bedömning av alla som deltar vid provträningen. Det är även viktigt att träningen är utformad på ett sätt som ger idrottarna möjlighet att visa de kriterier som tidigare förklarats i information till föräldrar och spelare inför träningen. Vidare, bör alla idrottare som deltar på träningen uppleva en känsla av att de noggrant blivit observerade och fått möjlighet att visa sin fulla förmåga för tränaren. Därför kan det för tränaren vara en god idé att göra sig själv synlig och aktiv under träningen för att idrottarna som deltar ska känna att de blir sedda och att tränaren spenderar tid med dem. Ingen idrottare ska känna sig utelämnad under en provträning. För att säkerställa detta bör ansvarig tränare ta hjälp av andra tränare i föreningen. Ansvarig tränare bör även ta hjälp av andra personer föreningen vilka innehar erfarenhet av att bedöma spelare (Neely et al., 2016).

Med tanke på att en selektering ofta sker med känslor iblandade, främst för den enskilda spelaren, torde det mest respektfulla och lämpligaste sättet att ge spelarna ett slutligt besked vara att träffa dem fysiskt ansikte mot ansikte. Vidare är det av stor vikt att ge alla, men främst de som blir bortvalda, en förklaring eller motiv till varför de fattade sitt beslut kring spelaren (Neely et al., 2016). Efter att spelarna fått besked om de blivit antagna till laget, vilket är tredje fasen, sker reflektion och utvärdering av det genomförda arbetet. Den avslutande reflektionen blir således den fjärde fasen av selekteringsprocessen. I detta skede är det även av stor vikt att följa upp de spelare som inte blev utvalda. För den enskilda individen och för samhällets folkhälsa är det viktigt att de som blir bortvalda inte slutar med sin idrott utan fortsätter på en nivå som är i paritet med deras nuvarande förmåga (Neely et al., 2016).

Det slutgiltiga målet för varje selekteringsprocess torde sedermera vara att få fram spelare som kan spela i föreningens representationslag vilka spelar 11 mot 11 (dvs. elitfotboll på seniornivå). Jones och Drust (2007) har visat att arbetsprofilen i ett 4 mot 4 spel motsvarar arbetsprofilen för ett 11 mot 11 spel på elitnivå. Ett 4 mot 4 spel i selekteringsprocessen kan därför ses som användbart när det kommer till elitlagens akademier. Det krävs dock ytterligare forskning för att undersöka om detta skulle kunna vara användbart även på breddnivå samt från vilken ålder en arbetsprofil kan vara av betydelse (Unnithan et al., 2012). Oavsett finns ett behov av att undersöka om akademierna i Stockholm medvetet och evidensbaserat använder sig av en speciell typ av träning eller spel när deras selekteringar genomförs.

En svårighet i genomförandet av tidig selektering är att skapa en selektering och bedömning som är objektiv. För att få information utöver en subjektiv analys kan mätningar av styrka, längd och hastighet i fotbollsaktioner användas för att tränare lättare ska identifiera skickliga spelare. De fysiska förutsättningarna spelar därmed en stor roll i selektering av spelare. Omvänt kan andra klubbar sträva efter att leta efter en mer kreativ spelstil med större tonvikt på spelförståelse och teknik. Ajax, en framgångsrik klubb i Nederländerna, är erkända för sin starka tradition av att utbilda unga fotbollsspelare. De uppmuntrar sina tränare att använda akronymen TIPS (teknik, intelligens, personlighet och hastighet) för att identifiera skickliga fotbollsspelare. På liknande sätt har andra akronymer såsom TABS (teknik, attityd, balans och snabbhet) and SUBS (snabbhet, förståelse, personlighet och färdigheter) använts av tränare i England (Unnithan et al., 2012). Forskning har kunnat påvisa att en brist på en sådan struktur i urvalsprocessen, däribland tydliga urvalskriterier ger plats för en bedömning baserad på subjektiva uppfattningar och den enskilda tränarens magkänsla (Fahlén & Johansson, 2017).

1.3 Problem med tidig selektering

Tidigare forskning har konstaterat att en selekteringsprocess inte är problemfri. För tränaren som genomför selekteringen kan problem uppstå i hanteringen av föräldrar medans de bortvalda spelarna blir påverkade på olika sätt. Framförallt har tidigare forskning påvisat att spelare som blir bortvalda i en selekteringsprocess kan uppleva psykisk ohälsa. Därav är det rimligt att anta att selektering kan upplevas som en traumatisk händelse och kan få vissa idrottare att ifrågasätta antaganden om sig själva, deras förmåga och deras identitet. Detta har kunnat visas tas i uttryck i känslor av depression, ångest, ilska och förödmjukelse samt en förlust av självkänsla och minskad känsla av sammanhang (Neely et al., 2018). Vidare har även studier påvisat att bortselektade idrottare kan uppleva en förlust av idrottslig identitet dvs. i vilken grad de identifierar sig med en idrottslig roll och sporten i sig. Grove et al. (2004) fann att idrottslig identitet signifikant minskade bland kvinnliga tonåriga idrottare i USA som inte blev utvalda att representera sin hemstats representationslag. En potentiell negativ konsekvens av att bli bortvald är även att idrottaren förlorar sin nuvarande potential eller möjligheter till att i ett senare skede nå sin fulla potential (Lavallee et al., 1997).

Tränare som medverkar och är en del av selektering vittnar också själva om upplevelser och problem med att genomföra tidiga selekteringar. Det är vanligt förekommande att tränarna upplever en större oro kring hur föräldrarna ska reagera på ett negativt besked kontra hur spelarna ska reagera. Tränare vittnar om att spelare som fått ett negativt besked har frågat tränaren om föräldrarna står direkt utanför anläggningen och därmed på en gång kommer börja ställa frågor angående det som har skett och hur det gick (Neely et al., 2016).

Genom att tidigt identifiera talang finns risk att föreningen vill få ut maximalt av spelaren i ett tidigt skede och därmed underminera en långsiktig utveckling. För att minska risken för ett sådant scenario bör en bedömning av spelare alltid kompletteras med att identifiera flera färdigheter än att entydigt slå fast att en spelare besitter talang eller inte. Exempel på sådana färdigheter innefattar fysiska och tekniska förmågor som deras uppskattade längd som vuxen person samt fotbollsspecifika förmågor, men även psykosociala förmågor som mognad och motivation (Williams et al., 2020). Det sistnämnda kan vi anta vara svårt att mäta då det i ett sådant fall krävs ett hänsynstagande till spelarens personlighet. Beroende på om personen innehar karaktärsdrag åt det introverta eller extroverta torde påverka bedömaren uppfattning av spelaren (Kaplanova, 2018).

Därtill torde den största utmaningen med att selektera beröra själva kärnan i det – att välja. För fotboll specifikt har omfattande studier kunnat påvisa att en betydande majoritet av de uttagna spelarna i det landslag som blev världsmästare i ungdomsmästerskap inte var en del av landslaget i vuxen ålder. De spelare som för stunden ansågs vara bäst i landet nådde därmed inte en högre potential som vuxna jämfört med spelare som inte blev utvalda. Således har forskning kunnat visa att en idrottares prestationer och skicklighet som unga inte är en indikator på deras skicklighet som vuxna (Abdala et al., 2017).

Sammantaget kan den här studien bidra med kunskap kring vilka problem och svårigheter som kan uppstå vid tidig selektering för den enskilda individen, men även för den som genomför selekteringen. Det i sin tur kan hjälpa föreningar att utvärdera och problematisera sin egen verksamhet. Den belyser och bidrar även med kunskap kring hur akademier i Stockholm genomför sin första selektering utifrån tränarnas perspektiv samt ger en djupare förståelse kring vilka grunder selekteringen genomförs på och vilka metoder som används.

2 Syfte

Syftet är att undersöka selektering inom ungdomsfotbollen i Stockholm. I synnerhet vill vi undersöka motiven och genomförandet av tidig selektering inom akademiverksamheter.

Detta kan ligga till grund för att sprida kunskap om ämnet och få en större förståelse för selekteringarnas motiv, genomförande och problem. Den här studiens frågeställningar är:

- Vilka är motiven till tidig selektering?
- Hur genomförs selekteringen?
- Vilka problem uppstår genom selekteringen?

3 Metod

För att besvara frågeställningarna använde vi oss av en kvalitativ metod i form av semistrukturerade intervjuer. Detta för att få de rekryterade tränarna att berätta om sin förenings selektering. Bryman (2002) beskriver den kvalitativa metoden som en kunskapsteoretisk utgångspunkt som lägger tonvikt på tolkningar och förståelser av individers sociala verklighet. Valet av kvalitativ metod grundar sig även i att en stor del av den tidigare forskningen inom området är kvantitativ varpå vi vill belysa och låta tränarna, som genomför selekteringen, berätta om upplevelser kring just sin förenings selektering på ett djupare plan än enkätsvar kan ge.

3.1 Deltagare

För att rekrytera tränare till den här studien togs direktkontakt med tre tränare verksamma i tre olika föreningar. Samtliga tre tränare var verksamma i sin förenings akademiverksamhet på pojksidan vilken genomför tidiga selekteringar, i detta fall spelare under 10 år. Deltagarna i studien var tre män i åldrarna 21-29 år och har uppnått en utbildningsnivå inom fotbollen mellan SvFF B-Ungdom och UEFA A. SvFF B-ungdom är den andra utbildningsnivån på ungdomssidan och UEFA A den näst högsta på seniorsidan. Tränarnas erfarenhet är i genomsnitt $7,3 \pm 2,0$ år som verksamma tränare. Två av tränarna var huvudtränare och en assisterande tränare. Samtliga har på olika sätt under de två senaste åren varit med och genomfört selektering i sin förening.

3.2 Tillvägagångsätt

De utvalda personerna bjöds in till att delta i studien genom ett informationsbrev (se bilaga 1). I informationsbrevet förklarades studiens syfte samt vad vi bad intervjupersonerna att göra om de tackade ja till att delta i studien. Vidare förklarade vi att intervjupersonerna och deras föreningar skulle förbi anonyma genom hela studien. Avslutningsvis förklarade vi vad som kommer att ske med personernas citat och kontaktuppgifter.

Därefter utformades en intervjuguide (se bilaga 2), vilken bestod av tre delar; inledning, huvuddel och avslutning. Vid genomförande av semistrukturerad intervju är en intervjuguide att föredra vilken innefattar specifika förutbestämda teman som ska beröras under intervjun.

Dock har intervjupersonen full frihet att själv utforma sina svar. Det är inte fullt nödvändigt att frågorna avhandlas exakt i den ordningen som de är nedskrivna i intervjuguiden då frågor som inte ingår i intervjuguiden också kan ställas förutsatt att de har anknytning till något som intervjupersonen nämnt tidigare. Utgångspunkten är dock att ställa frågorna i den ordning de kommer i enlighet med intervjuguiden (Bryman, 2002).

Före de ordinarie intervjuerna genomfördes bjöds tre tränare in för att genomföra ett pilottest av intervjuguiden. Två av personerna som gjorde pilottesterna var för oss kända sedan tidigare och en var en ny bekantskap. Därefter genomfördes intervjun med de rekryterade deltagarna för den här studien. En av tränarna önskade att få läsa igenom intervjuguiden före intervjun för att skapa sig en uppfattning om vilka frågor som skulle ställas, vilket beviljades.

Inledningsvis berättade intervjupersonerna om sig själva, ålder, namn, och vilken klubb de är verksamma i. Detta hölls utanför de transkriberade intervjuerna på grund av sekretess.

Inledningen av intervjuerna handlade om deras tidigare erfarenheter som fotbollstränare i en akademi samt att de kort sammanfattade den verksamhet de för nuvarande är aktiva i. Vidare i huvuddelen var frågorna utformade på ett sådant sätt att de skulle underlätta att få svar på studiens frågeställningar, vilket är av stor vikt (Bryman, 2002). Frågorna i huvuddelen avhandlade selekteringen, motiven till den, vilka kriterier urvalet sker på (om det finns kriterier), eventuella risker med att genomföra en tidig selektering samt om deras förenings selektering är skapad på vetenskapliga grunder eller ej. I avslutningsdelen tillfrågades intervjupersonen om det var något som denne ville tillägga eller upplevde att vi missat något av särskild vikt.

På grund av det vid intervjutillfällena pågick en pandemi gjordes samtliga intervjuer digitalt via Zoom. Studiens båda författare närvarade vid intervjutillfällena. Intervjuerna spelades in för att senare underlätta och bidra till en noggrann analys, vilket är av stor vikt (Bryman, 2002). Intervjuerna gjordes under en tvåveckorsperiod för att kunna säkerställa att föreningarna och intervjupersonerna befinner sig i en likartad del av säsongen. Intervjuerna genomfördes under två dagar och den genomsnittliga längden för de tre intervjuerna var 33 minuter.

3.3 Etiska överväganden

De fyra forskningsetiska principerna som togs i beaktning var; tillförlitlighet, respekt, ansvar och ärlighet. Tillförlitlighet innebar att vi strävade efter att säkerställa forskningens kvalitet vilket avspeglas i att vi valt en metod som vi anser vara mest lämpad för att besvara studiens frågeställningar. Det innebar även att analysen genomfördes på ett noggrant sätt och analyserades vid flertalet tillfällen. Principen om respekt resulterade från vår sida i att respektera studiens deltagare samt haft respekt för den miljö som studien undersöker. Med ansvar menades att vi som är ansvariga för studien genom hela processen från start till mål tog ansvar för arbetet och dess vidare konsekvenser. Ärlighet innebar att vi med öppenhet undersökt på ett rättvist, fullständigt och objektivt sätt genom hela arbetets gång (Vetenskapsrådet, 2020).

Intervjuerna dokumenterades skriftligt i form av en transkribering samt av en ljudfil. I transkriberingen återfanns inga verkliga namn på personer eller föreningar. Ljudfilerna raderades efter att intervjuerna hade transkriberats. De transkriberade intervjuerna raderas efter uppsatsen fått ett godkänt betyg. Inspelning av ljudfil kan för intervjupersonen upplevas obekvämt. För att undvika att ett sådant scenario informerades intervjupersonerna om att de förblev anonyma och deras svar inte på något sätt skulle gå att koppla till dem personligen eller deras förening. Detta sker även i enlighet med GDPR där samtycket på förhand är tydligt och alltid går att återkalla. Intervjupersonerna blev därför före intervjun informerade både muntligt och skriftligt om hur materialet skulle hanteras för att säkerställa att intervjupersonerna och deras föreningar blir anonyma genom hela studien. Intervjupersonerna hade även möjligheten att när som helst under studien hoppa av och avbryta sitt deltagande. Detta var vi tydliga med på förhand och förklarade även hur ljudfilerna skulle användas (Vetenskapsrådet, 2020). För en enklare läsning av texten gavs tränarna även nya namn. Dessa är Thomas, Roger och Olof. På så sätt bevarades tränarnas anonymitet genom studien.

I den här studien valde vi även att vara noggranna med att förklara hur hanteringen av personuppgifter skedde. Inhämtning av personuppgifterna föregicks av förtydligande av syftet till varför vi efterfrågade denna information. Denna information behövdes för att vi i ett senare skede kunna ställa eventuella frågor eller stämma av att vi uppfattat vissa meningar eller ståndpunkter korrekt. Vi informerade även dem hur uppgifterna skulle förvaras dvs. i ett separat dokument på datorn vilket enbart vi hade tillgång till. Några kraftigare åtgärder för att

skydda dessa uppgifter bedömde vi ej nödvändiga då uppgifterna i sig inte var av den känsligaste karaktären.

Vidare togs även det grundläggande individskyddet i beaktning i denna forskningsstudie. Detta skydd konkretiserades i fyra huvudkrav på forskningen; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2020). Informationskravet togs i beaktning genom att i informationsbrev och muntligt före intervju informerade deltagarna om deras uppgift i studien samt att de informerades om tidigare nämnda villkor för dem i den här studien. För att uppfylla samtyckeskravet gav alla intervjudeltagare ett muntligt samtycke innan intervjun startade. Konfidentialitetskravet uppfylldes genom att deltagarnas personuppgifter förvarades i ett separat dokument samt att inget av det som personerna säger i studien går att koppla till dem som person eller deras föreningar. Nyttjandekravet tog i beaktning då de personuppgifter som samlades in under studien enbart användes i ett vetenskapligt syfte och inte ett kommersiellt eller icke-vetenskapligt syfte.

3.4 Tillförlitlighet

För att kunna säkerställa en hög kvalitet inom kvalitativ forskning är tillförlitligheten viktig och avgörande (Golfshani, 2003). För att öka tillförlitligheten utfördes studien med ett varierat urval då våra utvalda intervjupersoner var verksamma i tre olika föreningar, vilka genomför sina selekteringar på olika sätt och vid olika tidpunkter. Intervjupersonerna hade även en varierad erfarenhet av selektering vilket gav flera olika infallsvinklar, synsätt och perspektiv. Genom att bevara intervjupersonernas anonymitet kan vi anta att det ökade sannolikheten att de gav så sanningsenliga svar som möjligt. Faktumet att det genomfördes tre pilotintervjuer innan de ordinarie intervjutillfällena stärker också studiens tillförlitlighet. Efter genomförda pilotintervjuer kunde vi utvärdera intervjuguiden och formulera om några frågor till det bättre för studiens syfte.

Med tanke på att studien har två författare kunde vi använda oss av critical friend technique. Critical friend technique innebär att personen ställer kritiska frågor kring materialet, granskar materialet noggrant samt ger kritik på ett vänligt sätt för uppsatsens bästa (Costa & Kalick, 1993). Denna metod blev av vikt i arbetet med att analysera intervjuerna och tolka intervjupersonernas citat. Citaten analyserades och kategoriserades först enskilt innan vi

träffades och granskade den andras arbete för att gemensamt komma fram till vad som var relevant för att besvara studiens frågeställningar. Detta ökar även studiens tillförlitlighet då vi både på varsitt håll och sedermera tillsammans har analyserat materialet vid flertalet tillfällen.

3.5 Analys

Intervjuerna transkriberades direkt efter genomförandet. Därefter påbörjades analysen av materialet från intervjuerna. En tematisk analys användes i denna studie (Bryman, 2018). Den tematiska analysen i denna studie gick ut på att hitta likheter och skillnader mellan tränarnas olika svar på intervjufrågorna. Teman delades upp baserat på intervjufrågorna och frågeställningarna. I vissa teman förekom det även underteman.

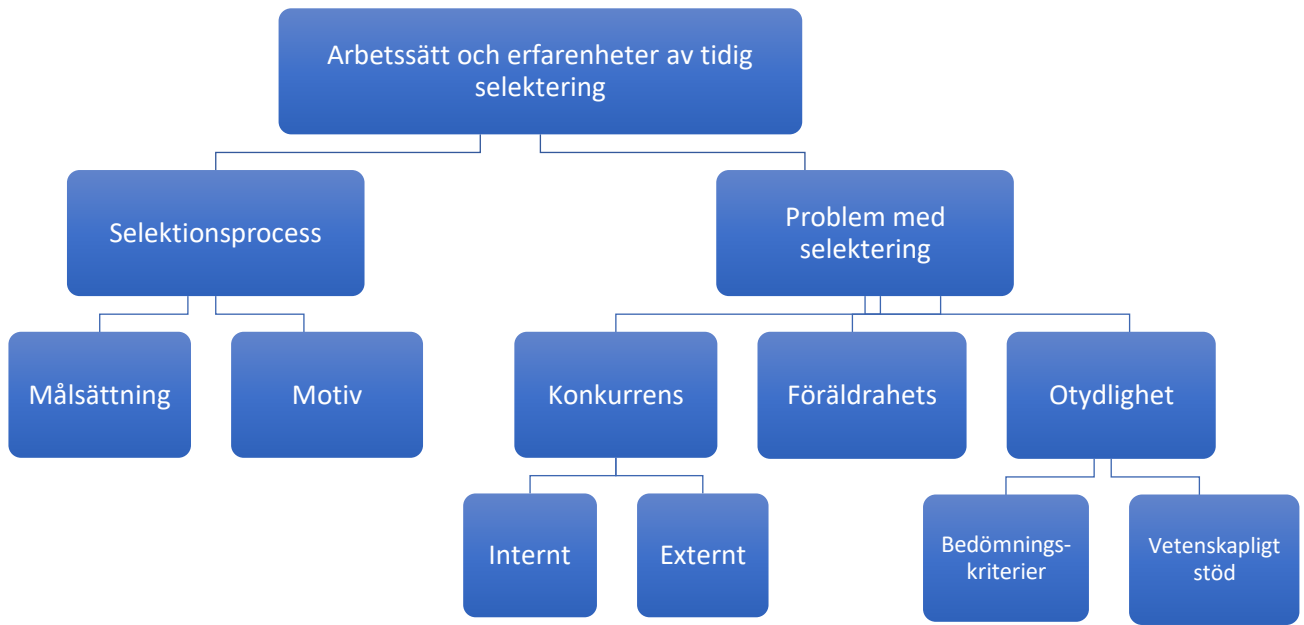
De citat vi fann relevanta och användbara för studien skrevs ned på en post-it lapp som sedan kom att hamna i en kategori med andra citat som berörde likande sak. Efter att citaten hade kategoriserats fördes dessa in i ett Word-dokument. Som nämnt i stycket ovan användes critical friend technique i analysen av intervjuerna för att materialet analyserades vid mer än ett tillfälle och av olika personer.

4 Resultat

Resultatet av den här studien visar två återkommande och betydande huvudteman utifrån tränarnas svar. De två huvudtemana delas sedermera in i två eller tre underteman. Figur 1 visar analyschemat av huvud- och undertemana samt hur dessa hänger ihop. Resultatet är underlaget för att besvara den här studiens tre frågeställningar, vilka är:

- Vilka är motiven till tidig selektering?
- Hur genomförs selekteringen?
- Vilka problem uppstår genom selekteringen?

Första och andra frågeställningen besvaras av huvudtema ett, medan den tredje frågeställningen besvaras av tema två.

Figur 1. Analysschema av huvud- och undertema.

4.1 Selektionsprocess

Den här studien påvisar att processen i att välja ut spelare skiljde sig åt i samtliga tre klubbar. Den visar även att processen i den enskilda föreningen kunde skilja sig åt från år till år och beroende på vilken spelare det gällde. Thomas berättar:

”Den är väldigt olika. Vissa spelare, och där tycker jag personligen att det kan bli bättre, söker direkt till tränaren och vissa söker till rekryteringsansvarig. Man återkopplar direkt till vissa, vissa håller man på kö till en try-out där man tar flera provspelare samtidigt bara för dem som har sökt egentligen. Medans vissa spelare får kliva in och träna direkt och det bara för att de tagit kontakt med tränaren direkt.”

Samma tränare menade således att tillvägagångsättet skiljer sig beroende på vem som selekterar och bedömer spelaren:

”Alltså såhär, en öppen träning kan selekteras av en tränare som inte ens är en del av den verksamheten som spelaren söker till. Medans en träning där spelaren får träna direkt med laget, då är det med huvudtränaren och den assisterande tränaren, men även ibland även akademichefen och fasansvarig som är där och tittar.”

Olof berättade att hans förening använder sig av uttalade try-outs där föreningen samlar de intresserade spelarna för en provträning. När det yngsta akademilaget ska bildas genomförs totalt tre try-outs för interna spelare som redan är en del av föreningen:

”För det yngsta laget söker man in till 10-årslaget och det gör man när man är 9 år gammal. Det är en frivillig process där de som tycker att de har fotbollen som sitt allra största intresse och vill vara en del av en akademiverksamhet söker sig till den. Och därefter genomför föreningen tre stycken uttagningsträningar som är en timme långa vardera där akademins tränare samlas och gör en bedömning på spelarna utifrån förutbestämda kriterier”.

Roger vidhöll också att den första rekryteringen av spelare till akademilaget sker internt:

”...man har knatteskola som börjar från fyra-fem, års åldern. Vi har varje år runt 1000 knatteskolespelare som kör träning på något sätt. Som jag förstått det och som jag sett så är det vår sportchef tillsammans med några utvalda, kanske framför allt de som ska gå in och ta det här första akademilaget, går ju runt och tittar på knatteskoleverksamheten och de här klasslagen som finns runt sex-sju års åldern. Och sen så inför året då de blir åtta väljer man ut spelare man tror har

potential klara av den verksamhet som vi bedriver. Och så blir det ett förstalag alternativt andralag.”

Roger berättade hur dennes nuvarande förening lyckas skapa en förståelse för hur en, enligt honom, odramatisk och solid selektering kan se ut:

”När jag hörde det själv första gången så tyckte jag ’gud, vad tidigt’. Det låter jättetidigt och jag tror att vissa tycker nog att det är jättetidigt. Det jag tycker (tränarens förening) är duktiga på är att de gör hela den här selekteringsprocessen så odramatisk. Att det inte blir den här tydliga try-outen där föräldrarna skickar spelarna och säger att ’det är nu hela din karriär avgörs, beroende på hur du gör den här try outen’. Utan jag tycker det hela tiden är så odramatiskt samt att när vi väl selekterat ett lag så är det otroligt sällan som någon flyttas neråt. Har man hamnat i ett förstalag så har man en plats där, tills man inte vill längre.”

Roger beskrev också fördelen i att vara en stor förening som erbjuder spel i flera olika lag som en styrka:

”Vi har 30-40 lag per årskull, så får man inte plats i förstalaget, ja men då har vi ju plats att ge. Så på ett sätt blir det ju inte någon uteslutning. Och du kan träna fyra gånger i veckan även fast du kanske inte tar plats i den elitförberedande verksamheten. De lagen tränar också jättemycket. Och jag som akademitränare, jag tränar ju några av dem lagen och hjälper till. Och liksom hjälper de ideella ledarna hur man utbildar fotbollsspelare. Så de får ju på ett sätt ta del av akademiverksamheten även fast de inte är en del av akademiverksamheten.”

4.1.1 Målsättning

Studien visar även att målsättningen för en akademi var densamma i samtliga tre klubbar. Syftet och målet med verksamheten var att utbilda elitfotbollsspelare. Två av klubbarna hade även ett uttalat mål att spelarna allra helst ska utbildas till föreningens A-lag för att därefter eventuellt kunna säljas vidare med vinst till en större europeisk klubb.

Detta beskrev Olof på följande sätt:

”Som sagt, det grundläggande målet är att utbilda elitfotbollsspelare och allra helst ska det vara till föreningens A-lag och därifrån gärna slussas vidare till en större europeisk klubb. Om det inte finns plats i vårt herrlag eller om vi inte lyckas med det vill vi få spelaren till en annan klubb inom elitfotbollen.”

Roger berättade att dennes förening tagit målsättningen ytterligare längre: ”Men akademins mål är väldigt tydligt och det är att få fram elitspelare som ska spela i landslaget helst.”

Utöver fotbollsmässiga mål nämnde även Roger och Olof målsättningar av andra värden, men utan att konkretisera hur detta sker eller presentera det mer ingående:

”Sen finns det ju betydligt mer än bara det målet t.ex. men då blir det lite mer med (föreningens namn) som förening som att få människor att växa och bidra till folkhälsan, men då blir det ju inte så specifikt för akademien.”

”...sen kommer det ju in med en stor förening där jag tycker (föreningens namn) som klubb har väldigt många mål. Och det är ju dels värdegrundsmål och att spela fotboll så länge som möjligt och ibland går ju målen med hela föreningen och akademien hand i hand och ibland går det lite mer emot varandra.”

4.1.2 Motiv

Studien påvisar att tidpunkten för selekteringen skiljde sig något mellan föreningarna. Mellan två av dem var det däremot lika – både Thomas och Rogers förening genomför sin första selektering på senhösten inför året då spelarna fyller 8 år. I Olofs förening sker den inför året då spelarna fyller 10 år. Att få spelarna tidigt till akademiverksamheten för att kunna säkerställa systematisk träning för spelaren över tid förklarades som det viktigaste motivet till att selektera tidigt:

”Motiven är att kunna ha spelarna från en relativt tidig ålder så att man kan påverka spelarna över tid. Så att vi kan forma dem till den spelaren och den personligheten som vi tror kan nå elitfotbollen. Officiellt är det motivet.”

Roger nämnde ytterligare ett motiv i att spelarna ska få vara i en miljö där ambitionsnivån är densamma för alla spelare i laget:

”Alltså, själva motivet till att man gör selekteringen är ju att spelarna ska få träna med likasinnade, alltså samma ambitionsnivå. Och så till viss del också nivå på fotbollskunnande.”

Ytterligare ett, mer inofficiellt motiv, läggs fram av Olof:

”Inofficiellt så är det väl också lite grann att försöka binda upp spelare så tidigt som möjligt så att de tillhör (föreningens namn), för att slippa selektera och rekrytera spelare i ett senare skede. Samt minska risken för att de då tillhör en konkurrerande förening”

4.2 Problem med tidig selektering

Intervjupersonerna identifierade flera problem med selekteringsprocessen. Därbland hets från föräldrar och en konkurrenssituation som tar sig i uttryck både externt och internt inom föreningen. De vittnade även om vad vi i den här studien valt att definiera som en otydlighet, vilken innefattar avsaknad av vetenskapligt stöd och tydliga bedömningskriterier vid selektering.

4.2.1 Konkurrens

Både Thomas och Olof upplevde prestige mellan de stora föreningarna som ett problem. Eftersom målsättningen för föreningarna var och är densamma tar konkurrensen sig i uttryck i olika sätt. Detta beskriver Olof likt en kapplöpning mellan föreningarna och ifrågasätter föreningarnas motiv till deras arbetssätt:

”Jag tycker det blir onödigt mycket stress, prestige och jämförelse med de andra stora klubbarna. Det blir alldeles för mycket kapplöpning sinsemellan där man inte alltid gör det som man själv tycker är bäst för sina spelare utan man gör saker för att de andra gör det. Det skulle jag säga är en negativ sida av det hela.”

Vidare berättar Thomas om vilka konsekvenser han upplever konkurrenssituationen i Stockholm för med sig:

”Den stora nackdelen är väl kanske hetsen runt omkring liksom, där föreningar konkurrerar med varandra om att utbilda elitspelare. Och då tar ju den konkurrensen ut sig i att man vill ta spelare från varandra.”

”Det största problemet i Stockholmsfotbollen är ju framfört allt konkurrensfrågan och framfört allt föräldrar då ju som inte riktigt går att kontrollera alltid. Det är en massa barn som byter klubbar och kanske vissa som bytt 6 gånger innan man fyllt 10 vilket är helt absurt och skadligt för barnen. Och man har ju hört skräckhistorier, nu ska jag inte nämna några namn, men det finns tränare som

ringer upp föräldrar vars barn är duktiga och i unga åldrar försöker locka dem till sin klubb, vilket inte är ett klimat som är hälsosamt för barnen upplever jag.”

Thomas beskrev även en medföljande konsekvens kopplat till den egna arbetsmiljön där konkurrens också sker internt:

”...Och då tar ju den konkurrensen ut sig även internt i föreningen i att man konkurrerar med varandra om vem som har den bästa kullen. Så det är ju liksom det, att man konkurrerar med varandra.”

4.2.2 Föräldrahets

Utifrån konkurrenssituationen i Stockholm och föreningens selektionsprocess upplevde samtliga tre tränare att hets mellan föräldrar som ett problem. Roger förklarade även att hetsen inte innefattade barnen i dennes förening:

”...och sen så skapar det ju ändå en viss hets, framför allt bland föräldrar. ’Mitt barn ska vara med i det här laget, det är viktigt att mitt barn ska vara med’. Så det blir ju en liten negativ hets och det är ju framför allt vuxna skulle jag påstå. Jag har aldrig upplevt att ungarna egentligen går runt och har den hetsen utan det är mest föräldrar.”

Olof är inne på samma linje där de bakomliggande orsakerna till att en spelare söker till dennes akademi inte alltid grundar sig i spelarnas egna motivation, utan istället sker utifrån påtryckningar av föräldrarna:

”...och sen ibland undrar man ju vem det egentligen är som vill spela i akademilaget? Barnet eller föräldern? Vid vissa provträningar är det tydligt att föräldern är den som är mest intresserad och det borde ju vara skadligt för barnets inre motivation.”

Både Olof och Thomas diskuterar informationen och tydligheten från föreningen. Den förstnämnda fastslår att denne kan bli mycket bättre:

”...och sen informationen före, under och efter blir ganska bristfällig. Den behöver på alla sätt verkligen vara glasklar så att spelare och föräldrar ger sig in på”

Thomas berättade att det inte fanns någon, från föreningens sida, styrning huruvida kommunikation med föräldrar bör hanteras för att förebygga hets eller missförstånd:

”Alltså, verksamheten är rätt olika kring hur man sköter dialogen med föräldrarna. Vissa skickar ut ett standardmejl där man är tydlig med vad som kan hända i selekteringen, medans vissa lag och tränare är rätt raka och struntar i det där faktiskt. Jag tror det är rätt olika från lag och tränare.”

Samma tränare beskrev dock hur kommunikationen sköts när spelaren väl antagits till föreningen:

”...det vi gör när spelarna tagits in är att varje spelare får tillsammans med förälder och fasantvaret ett intromöte där man pratar om allt runt verksamheten. Det kan vara allt ifrån avgifter till kläder eller hur ofta vi tränar samt hur man tränar. Så varje förälder får ett intromöte så att varje förälder är exakt medveten om hur vår verksamhet bedrivs och vad de gett sig in på. Fördelen är ju att de faktiskt får det här samtalet, medans nackdelen är att det kommer först efter att spelaren fått ett ja, vilket gör att de kanske inte är medvetna om det här vad de har gett sig in på när man väl söker och tar det här barnet till första träningen.”

Roger menar att hans förening utåt är väldigt tydliga med hur selekteringen och akademiverksamheten är uppbyggt och att det därför ligger ett stort ansvar på föräldrarna att välja om det är rätt miljö för deras barn:

”Det som jag är lite stolt över är att man är ganska öppen med att vi bedriver en selektering, så då gör man ju valet fritt för föräldrar och spelare att ’klarar vi av selektering? Ja, men då går vi till den här verksamheten’. Och klarar man inte av den här verksamheten, då behöver man inte komma till oss.”

4.2.3 Otydlighet

Den här studien visar, utifrån tränarnas svar, på en rad otydligheter med föreningarnas selektionsprocess. Detta då selektionen sker på grunder som inte är helt tydligt deklarerade eller vetenskapligt utformade. Undertemat ”otydligheter” förgrenas därför in i två olika delar nedan; bedömningskriterier och vetenskapligt stöd.

När det kom till själva kärnan i selekteringen, att välja, saknade två av föreningarna fastställda kriterier på vad spelarna bör uppfylla för att bli antagna. I selekteringsprocessen fanns, dem veterligen, inte några tydliga kriterier på vad de som tränare skulle titta efter.

Båda tränarna framhöll däremot att mentaliteten och attityden är viktig. Denna preciserades något närmare till att ha en vilja i att träna och spela mycket fotboll.

”Det finns inga, inte vad jag vet i alla fall, nu har ju jag bara varit assisterande, men vad jag vet finns det inga kriterier på hur man selekterar en fotbollsspelare.”

”...däremot är det väl indirekt sagt så här att mentaliteten är framför allt det viktigaste. Att den inre motivationen och drivkraften till att komma och spela fotboll på det sättet vi bedriver fotboll i vår verksamhet och i det antalet aktiviteter vi har. Att man vill kliva ner och spela fotboll tre-fyra gånger i veckan i träningar, för att sedan följa upp det med en-två matcher på helgen.”

Roger vidhöll att han inte visste, men framhöll kroppskontroll samt god förmåga till koncentration och att ta in instruktioner som viktiga:

”Jag vet inte exakt vilka kriterier man ska uppfylla, men jag vet ju att grundmotoriken är viktig, som kroppskontroll. Och sen hur man lyssnar och att man är fokuserad på träningar. Och att man kan ta till sig instruktioner och jobbar bra i grupp och såna grejer”.

Mot bakgrund av att fastställda kriterier saknades berättade Thomas i ett längre svar om vad denne själv och hans närmsta kollegor brukar bedöma spelare utefter:

”...man kollar framför allt på fysiska och tekniska färdigheter. Kanske framför allt motoriska färdigheter som ’hur springer spelaren?’ eller ’hur ser dennes löpteknik ut?’. ’Hur driver han bollen?’. Sen går det ju såklart att utveckla men har man en bra utgångspunkt där så tror vi det är nyttigt helt enkelt. Sen när det kommer till det övriga i det taktiska så tycker vi inte alls det är viktigt utan där kan man utbilda dem väldigt fort tror vi.”

Olof presenterade fyra kriterier som låg till grund för bedömning vid en selektering i dennes förening; Personlighet, fysik, teknik och speluppfattning. Det förstnämnda konkretiserades till hur intresserad spelaren är, om den är villig att jobba hårt eller ställer mycket frågor. Fysik presenterades synonymt som snabbhet. Samme tränare problematiserade kriterierna vidare och lyfte fram ett behov av att konkretisera dem närmare samt skapa en samsyn bland tränarna i innebörden för orden:

”Jag kan tycka att fysik blir väldigt tvetydigt eller... Så länge alla är överens med vad kriterierna innebär, men det upplever jag inte att så är fallet. För någon kan fysik innebära att 'den här spelaren är superrörlig' eller 'den här spelaren har jättebra koordination' medans för vissa är bara fysik att 'den här spelaren är stor och stark'. Och stor och stark kan väl alla bli och kommer troligtvis bli när de kommer in i puberteten och så där. Så länge alla är överens med vad kriterierna faktiskt innebär rent konkret är det lugnt.”

Olof berättade att han inte lyckats hitta någon vetenskaplig grund till varför det är just de ovan nämnda kriterierna som föreningen använder sig av. Däremot spåddes bakgrunden till dem komma från Svenska Fotbollsförbundet som delat in en fotbollsspelares färdigheter i fyra liknande egenskaper:

”Nej, jag har inte lyckats hitta någon vetenskaplig grund till varför man gör som man gör. Och har inte heller blivit presenterad någon vetenskaplig bakgrund. Kriterierna kan jag anta kommer från Svenska Fotbollsförbundet, även om de använder lite andra ord för dem bitarna, men de har också fyra olika delar som de identifierar hos en fotbollsspelare. Och de är ju egentligen samma sak som de vi har, men med lite andra ord.”

Något ytterligare vetenskapligt stöd för hur en try-out som helhet bör gå till eller hur en sådan träning bör utformas fanns inte i någon av de tre intervjuade tränarnas föreningar. Olof berättade att en sådan provträning kan se olika ut från år till år beroende på vem som planerar innehållet. Han menade även att en stor brist i sin förenings selektering ligger i vilka möjligheterna spelarna har att visa upp sig: ”Jag tycker tiden i selekteringen är en nackdel, att spelarna får totalt tre timmar på sig att visa vad de går för. Det blir ingen rättvis bedömning anser jag.”

Roger förklarade motivet till varför selekteringsprocessen ser ut som den gör primärt handlade om att det är samma personer som ansvarat för denna under lång tid. Ytterligare motiv beskrevs vara influenser från större klubbar i Europa.

”...det handlar om att det är samma personer i föreningen som skött selektering och bevisligen har det ju funkade bra. Vi har ju en utvecklingschef som är mycket på GIH just nu och jag vet ju att han gjort en del vetenskapliga artiklar kring det här. Man kanske har genom forskning försökt visa att det här är det bästa sättet. Samt har ju varit mycket runt om i Europa som Ajax, Dynamo Zagreb och Benfica

vilka är tre föreningar som han pratat mycket om hur man går tillväga och har tagit mycket av det dom har gjort. Så jag vet ju att det inte bara är 'det här är något man alltid har gjort' och därför ska man fortsätta göra det."

5 Diskussion

Den här studien syftade till att undersöka motiven och genomförandet av tidig selektering i tre av de större akademiverksamheterna i Stockholm. Studien påvisar att målet för den här typen av verksamhet var densamma i samtliga tränares föreningar – att utbilda elitfotbollsspelare. Däremot skiljde sig tillvägagångssättet åt. I två av föreningarna skedde första selekteringen inför året då spelarna fyllde 8 år. I den tredje skedde den inför året då spelarna fyllde 10 år. Kopplat till verksamhetens uttalade mål framlades det av samtliga tre föreningar att tiden var det viktigaste motivet till att selektera tidigt. Att i ett tidigt skede identifiera de med störst potential och därefter i den anslagna åldern utsätta spelaren för systematisk träning över tid förklarades öka spelarnas möjligheter att uppfylla verksamhetens målsättning. Studien påvisade även av tränarna identifierade problem med deras selektering. Det innefattade hets från föräldrar och en konkurrenssituation med andra föreningar. Tränarna i studien vittnade även om en otydlighet, vilken innefattade avsaknad av vetenskapligt stöd och tydliga bedömningskriterier vid selektering.

5.1 Selektionens motiv

Som tidigare presenterat genomförde föreningarna sina urval på ett varierande sätt och vid olika åldrar vilket även styrks av Redelius (2020). Tränarna i den här studien berättade att deras förening vill ha spelarna vid en så tidig ålder som möjligt för att kunna forma spelaren och personligheten som de tror har störst möjlighet att nå elitfotbollen. En allmänt vedertagen bild av syftet till tidiga selekteringar och bildandet akademilag vid ung ålder styrks således av denna studie där syftet är att utveckla fotbollsspelare som ska nå elitnivå (Williams et al., 2020).

Olof vittnade om att en situation kan uppstå där föreningar vill bedriva selektering för att andra gör det. Han menade att ett motiv, om än inte uttalat, till att hans förening genomför selektering är att en eller flera stora konkurrerande föreningar genomför en sådan. Thomas vittnade om en kapplöpning där samtliga föreningar tävlar om att knyta till sig de duktigaste spelarna så tidigt som möjligt. Det medför således att genom en ökad konkurrenskraft mellan föreningarna blir den resultatmässiga framgången allt mer påtaglig. Med vunna medaljer sprids god PR och chanserna att locka till sig de allra duktigaste individerna (Barreiros et al., 2014).

5.2 Selektionsprocessens genomförande

Föreningens genomförande av selektion är intressant att diskutera utifrån intervjupersonernas svar. Thomas berättade att det i majoriteten av fallen är tränaren som ska träna laget som är den ansvariga när selektionen genomförs. Ofta sker den i samråd med assisterande tränare och i enstaka fall är akademichefen och/eller sportchefen närvarande. Som tidigare presenterat bör en ansvarig tränare för en selektion sträva efter att till sin hjälp använda sig av andra personer i föreningen i syfte att den som gör bedömningen innehar en särskild expertis för detta och förmågan att bedöma spelare (Neely et al., 2016). De som genomför selektion i Thomas förening är således ofta utbildade fotbollstränare vilka har som roll att leda fotbollsträningar och inte primärt att selektera eller bedöma vilka spelare som har potentialen att i framtiden bli elitfotbollsspelare.

Selektionen var av stor vikt för föreningarna i syfte att tidigt knyta till sig de spelarna med störst potential vilket Olof underströk. Det torde vara en skillnad på utfallet av selektionen om en någon med expertis på området genomför selektionen kontra en tränare som inte har den särskilda expertisen. Med detta i åtanke går det att diskutera varför klubbarna väljer att just tränarna ska genomföra selektionen och inte personer som har detta som sin yttersta kompetens, inte minst med tanke på att selektionen uttalat är viktig för klubbarna. Detta kan vi även anta skapar en viss risk för att en lagtränare söker en viss typ av spelare eller en särskild position. Således sker inte selektionen utifrån vem som bedöms ha störst potential att nå elitfotbollen, utan vem som passar in i den ansvariga tränarens egna lagbygge. Vid ett sådant scenario går det att argumentera för att en tränarens agerande inte till fullo går i linje med akademiverksamheternas grundläggande mål, då det helt enkelt är den enskilda spelaren som blir elitpelare och inte laget. Mot bakgrund av att föreningen saknar bedömningskriterier samt att Thomas vittnade om en viss prestige och konkurrens internt mellan tränare i den egna föreningen kan vi förmoda att ett sådant scenario inte är helt osannolikt.

Vidare, går det att diskutera avsaknaden av vetenskapligt stöd för utformningen av en try-out. Likt tidigare presenterat kunde Jones och Dust (2007) fastslå att arbetsprofilen för ett 4v4-spel motsvarar arbetsprofilen för ett 11v11-spel på elitnivå. Utifrån detta torde ett 4v4-spel vara användbart när akademilagen ska selektera sina spelare då de har som slutgiltigt mål att producera spelare som ska spela fotboll på elitnivå som spelas 11v11. Mot bakgrund av det kan vi dra slutsatsen att spelformen för en övning och antalet spelare har en inverkan i hur vi

bedömer spelare då en övnings utformning kan styra vilka färdigheter som uppmuntras. Därav är det intressant att lyfta fram att de tränare vars föreningar använde sig av en try-out inte kunde presentera varför träningen såg ut som den gjorde samt att den kunde se olika ut från år till år. Sammantaget torde det påverka bedömningen av spelarna och vilka färdigheter spelarna ges möjlighet att visa upp.

5.3 Problem med att selektera

Studien visar att två föreningar saknar fastställda kriterier för på vilka grunder en spelare väljs ut eller inte. Det torde vara en stor brist i kvalitetssäkring av verksamheten då det är själva kärnan i en selekteringsprocess – att välja. Om målet för föreningens verksamhet är att identifiera och välja de med störst potential bör den som selekterar veta vad den ska titta efter. En avsaknad av detta kan vi anta leda till en varierande kvalitet i urvalsprocessen då det bidrar till en minskning av objektivitet där allt faller ned på vilken/vilka tränare som bedömer spelaren. Det fastställs även av Neely et al. (2016) att det i en selekteringsprocess är av yttersta vikt att inför selekteringen veta och vara tydlig med på vilka kriterier spelare väljs ut. Dels för selekterande tränares del, att veta vad denne ska titta efter, men även för att som förening ge en ökad grad av transparens gentemot den som söker sig till verksamhet. Då det i den här studien nämns föreningar som selekterar vid 8 respektive 10 års ålder medföljer ett ökat ansvar då vi kan anta att barn i den här åldern har svårigheter att fullt ut sätta sig in i vad en selekteringsprocess innebär. Neely et al. (2016) beskriver vidare att det första i en sådan process bör vara att tränaren förklarar vad som kommer ske och hur det kommer ske. Den främsta målgruppen för dessa möten är föräldrarna. Genom att vara transparent på vilka kriterier en spelare bör uppfylla kan vi även anta att det blir enklare för förälder och spelare att vid en selektering, som inte resulterar i en antagning, vara införstådd i vad denne behöver träna vidare på för att öka sina chanser att bli vald. Genom denna förståelse torde det skapas en större acceptans för ett sådant besked.

Det var glädjande att Olof vittnade om sin förenings fastställda bedömningskriterier. Å andra sidan vittnade samma tränare om en brist i nedbrytning av dessa till konkreta fotbollsaktioner och att det således saknas en samsyn bland tränarna i den selekterande verksamheten. Därmed spelar det mindre roll att den berörda föreningen samlar större delen av akademitränarna i ett försök att få en bredare bedömning av spelarna. Objektiviteten blir inte högre om tränarna inte är överens om vad kriterierna konkret innebär. Vi kan snarare anta att subjektiviteten i

bedömningen blir högre av att det är ett större antal tränare som bedömer spelarna, då varje enskild tränare utgår från sin ”sanning”, erfarenhet och preferenser. Detta styrks även av tidigare forskning, vilken kunnat påvisa att en brist på struktur i urvalsprocessen, däribland tydliga urvalskriterier ger plats för en bedömning baserad på tränarens magkänsla (Fahlén & Johannson, 2017). Ett stort antal tränare på plats skulle däremot kunna medföra en ökad upplevelse av att varje spelare har känt sig sedd under provträningen. Det är viktigt att alla idrottare som deltar på en provträning upplever en känsla av att de hade blivit noggrant observerade och fått möjlighet att visa sin fulla förmåga för tränaren (Neely et al., 2016).

Alla tre tränare i den här studien benämner att de på ett eller annat sätt tar fysik i beaktning när de genomför sina selekteringar. Thomas och Roger betonade vikten av god grundmotorik och kroppskontroll, vilket skulle tas i beaktning vid bedömning av spelaren. Roger å sin sida berättade att fysik är en aspekt som spelar roll i dennes förening men att det är tvetydigt vilken specifik fysisk förmåga som skulle tas i beaktning när selekteringen genomförs. Han beskriver att i dennes förening är tränarna som genomför selekteringen inte överens om vad kriteriet fysik innebär vilket torde bli ett problem om tränarna bedömer olika fysiska förmågor. Därtill finns inte heller någon vetenskaplig grund till vilka fysiska färdigheter som är av särskild vikt för att en fotbollsspelare ska kunna möta spelets krav eller vilka färdigheter som anses vara viktiga för att nå elitfotbollen. Således återfinns inte heller någon precisering av vilken/vilka av de fem fysiska grundkvalitéerna som bör premieras eller hur spridningen av dessa bör se ut utifrån en fotbollsspelares kravprofil. Att som Olof, i sin förening göra fysik synonymt med snabbhet vore att förkasta övriga fysiska grundkvalitéer. Framför allt med tanke på att spelare födda tidigt på året får en fördel i detta avseende. Detta då styrka och snabbhet är särskilda goda förmågor hos tidigt födda spelare (Kelly et al., 2020).

Vidare är det intressant att samtliga tränare, antingen av föreningen fastställt eller ur tränarens egna preferenser, vidhöll ord som ”mentalitet” och ”attityd” som viktiga karaktärsdrag hos en spelare vid selektering. Orden precisades något närmare till att ha en vilja att träna mycket och vara intresserad. Williams et al. (2020) konstaterar att goda psykosociala förmågor bör premieras vid bedömning av en spelare. Exempel på sådana förmågor är mognad och motivation. Ord och begrepp av bredare karaktär bör konkretiseras till specifika beteenden för en fullgod selektion och bedömning av spelare. Det torde vara en enorm utmaning för en fotbollstränare att vid ett enskilt provträningstillfälle avgöra hur motiverad en spelare är.

Olof berättade att en positiv indikation på om en spelare är motiverad och intresserad är om den ställer många frågor och på ett muntligt sätt tar för sig. Det går varken att fastslå eller förkasta om en spelare är motiverad i sin idrott baserat på hur många frågor denne ställer. En spelare som muntligt inte tar för sig skulle likväl kunna bero på en nervositet inför en provträning eller karaktärsdrag som drar åt det introverta (Kaplanova, 2018).

Den tidigare forskningen gällande negativa följder slog fast att spelare som blir bortvalda har en risk att drabbas av psykisk ohälsa (Neely et al., 2016). Ingen av de intervjuade personerna nämnde något om sådana risker för den enskilda individen i samband med en selektering. De la däremot över visst ansvar på föräldrarna att ha kännedom och stor insikt i vilken miljö de har tagit sitt idrottande barn. Med det sagt torde det åligga föreningen ett stort ansvar att delge denna informationen på ett rakt och ärligt sätt.

Avsaknaden av vetenskaplig grund är ytterligare problem som framkommit i den här studien. Som tidigare nämnt var selekteringen av stor vikt för klubbarna och ett sätt för dessa att knyta till sig spelare med hög potential. Med det i åtanke torde klubbarna därför använda sig av vetenskapliga grunder för att fatta ett sådant viktigt beslut – något som den här studien påvisar en avsaknad av. Olof framlade att de i dennes förening utgår från fyra kriterier när selekteringen genomförs, men ingenting om dess vetenskapliga underbyggelse. Tränaren antog att dessa hade sin härkomst från Svenska fotbollsförbundet. Vi kan gissa att det således finns en vetenskaplig grund till dem, men inget vi med säkerhet kan fastslå. Därutöver var det intressant att ingen av tränarna inte heller kunde presentera någon form av vetenskapligt stöd för hur en try-out som helhet bör gå till eller hur en sådan enskild träning bör utformas. För en förening som vidhåller att tidig selektering är en primär del i att få fram elitfotbollsspelare torde det vara av stor vikt att en try-out är utformad på ett sätt att den fyller sin funktion. Det skulle förslagsvis kunna vara att de fyra nämnda bedömningskriterierna i Olofs förening är vetenskapligt underbyggda. Med tydligt fastslagna kriterier kunde forskningsresultat visa hur dessa bäst bör prövas. Ytterligare behov av vetenskapligt stöd, utöver vid utformningen av träningen, kan vara vilka ledarskapsbeteenden som bör appliceras för att en spelare ska uppleva att denne har fått full uppmärksamhet och möjligheter till att bli sedd. Detta då ingen spelare bör utelämnas vid en try-out (Neely et al., 2016).

Roger förklarade att dennes klubb intar influenser från större klubbar ute i Europa, exempelvis Ajax och Benfica, men nämnde inget huruvida det var vetenskapligt baserat. Likt i exemplet i ovan stycke kan vi anta att det i dessa större organisationer och föreningar, med

resurser som i vissa avseenden inte går att jämföra med de klubbar som åsyftas i den här studien, bedriver egen forskning och således bygger sin verksamhet kring denna. Det är däremot inte heller i detta fall något vi kan fastslå. Det finns inte heller något som per automatik gör att Roger eller andra betydelsefulla personer i föreningen har en medvetenhet i hur det faktiskt ligger till i frågan. Influenser från större föreningar ger säkerligen hög grad av inspiration till en förening och dess medarbetare, men det är av stor vikt att denna inspiration intas med vetenskapliga ögon samt anpassas utifrån den egna föreningens miljö samt dess unika förutsättningar och utmaningar. Att en tränare genomfört studiebesök i andra föreningar säger inte heller något om hur skicklig denna tränare är i sin profession. Roger nämnde även att hans förening har gjort på samma sätt i väldigt många år med stor framgång och att föreningen valt att fortsätta arbeta på detta, för dem, vägvinnande sätt. Det går att ana att tradition spelar en viss roll och därmed indirekt underbygger en selektering till att vara oförändrad. Lägg därtill att föreningen har tradition av att utbilda ett högt antal spelare till elitfotbollen, vilket kan leda till att vetenskapligt grund blir av något mindre intresse när den interna målsättningen med verksamheten anses vara uppfylld. Å andra sidan går det att diskutera om tidigare beprövade erfarenheter i kombination med vetenskapliga grunder hade kunnat leda till att ett högre antal spelare från föreningen nådde elitfotbollen.

Sammantaget lyfter den här studien flera aspekter som kan utvecklas och förbättras i de undersökta föreningarnas selekteringsprocess. Att välja torde låta enkelt, men påverkas av så många variabler. Dessutom, även om föreningen lyckats skapa en selektering som är transparent, har tydliga bedömningskriterier och utbildade tränare, är selektering och identifiering av framtida potential *ändå* mycket svårt. Det är helt enkelt så många olika variabler som spelar in för att ett barn ska gå så långt som elit i vuxen ålder, variabler som potentiellt ändå inte är möjliga att mäta eller studera vid den där enskilda provträningen. Likt tidigare presenterat har forskning kunnat visa att fotbollsspelares prestationer och skicklighet som unga inte är en indikator på deras skicklighet som vuxna (Abdala et al., 2017). I de fall där en tidigt selekterad spelare ändå når hög potential kan vi snarare anta att det rör sig en slags självuppfyllande profetia där en selekterad spelare möjligtvis tillgodoses fler och bättre resurser i form av exempelvis träningstider och välutbildade tränare. På samma sätt kan vi anta att en andel av de barn som i stunden inte bedömdes ha framtida förmågor som elitfotbollsspelare inte heller blev det eftersom de inte fick förutsättningar eller möjligheter att nå sin fulla potential. Mot bakgrund av att en bred och samlad forskning indikerar på att möjligheterna att spå framtida potential är små bör fortsatt diskussion föras kring varför

föreningar ändå genomför tidig selektering. Som tidigare nämnt vittnade Olof och Thomas om både officiella och mer inofficiella motiv till att selektera där det senare grundade sig i inte låta stora konkurrerande föreningar binda upp alla, för stunden, skickliga spelare. Således går det att argumentera för att motiven till att selektera tidigt inte bottnar i det forskning påvisar är bäst för den enskilda individen eller ger störst möjligheter till idrottslig utveckling, utan snarare i en konkurrenssituation där stora föreningar vill framhäva resultatmässig framgång och sprida god publicitet redan från tidig ålder (Redelius, 2020).

5.4 Metodens begränsningar och svagheter

Efter genomförd studie upplever vi att en kvalitativ metod var den bästa metoden för att få svar på de frågeställningarna studien ämnade att besvara. Valet av semistrukturerade intervjuer gav intervjupersonerna möjligheten att vara öppen och få tala till punkt vilket ledde till att vi fick långa och sanningsenliga svar som gynnade studien. Att den här studien endast avhandlade tre intervjupersoner påverkade mängden relevant data vi fick ut. På förhand var ambitionen att intervjua fyra klubbar men av de tilltänkta klubbarna bestämde sig en i ett sent skede för att inte ställa upp. För att få fram mer relevant data att presentera hade vi kunnat bredda undersökningsområdet till större del av Sverige som till exempel akademier i Svealand eller till och med hela landet. Detta hade kunnat leda till att svaren blev annorlunda då dessa föreningar kan ha andra förutsättningar och en annan miljö jämfört med föreningarna i Stockholm. Utöver fler deltagande föreningar hade en annan möjlighet för att få fram mer data kunnat vara att intervjua både en tränare och en chef/ansvarig i de valda föreningarna. Hade vi valt att göra på det sättet hade vi kunnat få svar ur olika perspektiv, eftersom en tränare kan uppleva något som en chef/ansvarig inte upplever och tvärtom. En chef eller ansvarig hade kunnat bidra med att svara mer utförligt på frågorna gällande motiven och upplägget av selekteringen medan tränaren kunnat svara mer utförligt kring genomförandet av selekteringen.

Den valda metoden undersöker även endast tidig selektering för pojkar, vilket begränsar den. Det är av vikt att ha i beaktning att samtliga intervjuade tränares föreningar även driver en selekterande akademiverksamhet på flicksidan. Denna del av verksamheten har dock utelämnats i denna studie då pojk- och flickakademi är två separata verksamheter inom föreningen. Således är tränarna, de ansvariga och verksamheternas arbetssätt inte per

automatik identiska med varandra. Studiens resultat finner vi relevanta då de ger en övergripande bild över hur tre klubbar i Stockholm genomför sin selektering samt motiven till den. Valet av metod ledde också till att intervjupersonerna fick möjligheten att svara utförligt vilket ledde till att resultaten mer utförliga och välnyanserade.

5.5 Vidare forskning

Ytterligare forskning inom detta ämne är av intresse. Ett exempel på något som hade varit intressant att fortsätta forska om är vilka positiva följder selekteringen får för de spelarna som blir utvalda att få representera laget. Som nämnt ovan i introduktionsdelen så finns det tidigare forskning som har undersökt vilka negativa följder en selektering kan få för spelarna, bland annat psykisk ohälsa (Neely et al., 2018). Det är av yttersta vikt att presentera de negativa aspekterna men det torde även finnas positiva effekter för dessa spelare som är relevanta att lyfta fram. Det nämns tidigare i den här studien att det finns potentiella fördelar för de spelarna som blir tidigt selekterade, till exempel att de får ett ökat självförtroende och en ökad motivation för idrotten. Intressant vore därför att undersöka vilka positiva följder spelarna kan få både på lång- och kort sikt samt om de kan få positiva konsekvenser som inte är kopplade till fotbollspelandet.

I nuläget finns det inga krav på utbildningsnivå på den som genomför selekteringen och det hade varit av stort intresse att vidare undersöka kring vem som genomför selekteringen. Vilka erfarenheter och utbildning har den som genomför selekteringen och hur mycket skiljer det sig mellan olika föreningar? Finns det några skillnader eller likheter mellan en selektering genomförd av någon med lång erfarenhet och hög utbildning jämfört med en selektering genomförd av någon med kort erfarenhet och inte så hög utbildning? Om så är fallet vad är skillnader och vad är likheterna?

Avslutningsvis hade det varit av stort intresse att granska och undersöka hur klubbarna hanterar spelarna som blir bortvalda i selekteringen. En av tränarna som deltog i studien poängterade att dennes förening ger spelarna en möjlighet att fortsatt spela i föreningen men inte i ett akademilag. Det hade varit intressant att se vilka möjligheter till utveckling spelarna som blir bortvalda får. Intressanta perspektiv hade kunnat vara hur en eventuell fortsatt kontakt med akademilagen och dess tränare ser ut i form av fortsatt feedback och

uppmärksamhet. Ytterligare möjligheter som vi kan anta förändras av att bli bortvald torde vara tillgång till träningstider, material och utbildade tränare samt ekonomiska resurser.

Käll- och litteraturförteckning

Abdala, B., de Oliveira Ferreira Junior, A., da Silva, I. M., Siciliano, D., Costa Filho, P. N., & Palma, A. (2017). High Performance Training in Soccer Youth Teams and Training to Become Champions. *Journal of Exercise Physiology Online*, 20(3), 25–38.

Baker, J., Cobley, S., & Fraser-Thomas, J. (2009). What do we know about early sport specialization? Not much! *High Ability Studies*, 20(1), 77–89.

<https://doi.org/10.1080/13598130902860507>

Barreiros, A., Côté, J., & Fonseca, A. M. (2014). From early to adult sport success: Analysing athletes' progression in national squads. *European Journal of Sport Science*, 14(sup1), 178–182. <https://doi.org/10.1080/17461391.2012.671368>

Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upplaga 1. Malmö: Liber

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upplaga 3. Stockholm: Liber

Clarke, N. J., Cushion, C. J., & Harwood, C. G. (2018). Players' understanding of talent identification in early specialization youth football. *Soccer & Society*, 19(8), 1151–1165.

<https://doi.org/10.1080/14660970.2018.1432388>

Costa, A., Kallick, B. (1993). Through the Lens of a Critical Friend. *Educational Leadership*, 51.

Golafshani, N. (2003). Understanding Reliability and Validity in Qualitative Research. *The Qualitative Report*, 8(4), 597–606. <http://dx.doi.org/10.18187/pjsor.v4i1.59>

Grove, J., Fish, M., & Eklund, R. (2004). Changes in athletic identity following team selection: Self-protection versus self-enhancement. *Journal of Applied Sport Psychology*, 16(1), 75–81. <https://doi.org/10.1080/10413200490260062>

Johansson, A., & Fahlén, J. (2017). Simply the best, better than all the rest? Validity issues in selections in elite sport. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 12(4), 470–480. <https://doi.org/10.1177/1747954117718020>

Jones, S. and Drust, B. (2007). Physiological and technical demands of 4v4 and 8v8 games in elite youth soccer players. *Kinesiology*, 39, 150–156.

<https://doi.org/10.1080/02640414.2016.1194527>

Kaplanova, A. (2018). Individual differences of sensitivity of tennis players to injustice situations from the perspective of the five-factor model of personality Big Five Theory. *Acta Gymnica*, vol. 48, no. 1, 2018, 21–26. <https://doi.org/10.5507/ag.2018.002>

Kelly, A. L., Wilson, M. R., Gough, L. A., Knapman, H., Morgan, P., Cole, M., Jackson, D. T., & Williams, C. A. (2020). A longitudinal investigation into the relative age effect in an English professional football club: Exploring the ‘underdog hypothesis’. *Science and Medicine in Football*, 4(2), 111-118. <https://doi.org/10.1080/24733938.2019.1694169>

Lavallee, D., Grove, J. R., & Gordon, S. (1997). The causes of career termination from sport and their relationship to post-retirement adjustment among elite-amateur athletes in Australia. *Australian Psychologist*, 32(2), 131–135.

<http://dx.doi.org/10.1080/00050069708257366>

Myer, G. D., Jayanthi, N., DiFiori, J. P., Faigenbaum, A. D., Kiefer, A. W., Logerstedt, D., & Micheli, L. J. (2016). Sports Specialization, Part II: Alternative Solutions to Early Sport Specialization in Youth Athletes. *Sports Health: A Multidisciplinary Approach*, 8(1), 65–73.

<https://doi.org/10.1177/1941738115614811f>

Neely, K. C., Dunn, J. G., McHugh, T. L. F., & Holt, N. L. (2016). The deselection process in competitive female youth sport. *The Sport Psychologist*, 30(2), 141-153.

<http://dx.doi.org/10.1123/tsp.2015-0044>

Neely, K. C., Dunn, J. G., McHugh, T. L. F., & Holt, N. L. (2018). Female athletes’ experiences of positive growth following deselection in sport. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 2018, 40, 173–185. <https://doi.org/10.1123/jsep.2017-0136>

Ogilvie, B., & Taylor, J. (1996). A conceptual model of adaptation to retirement among athletes. *Journal of Applied Sport Psychology*, 6(1), 1–20.

<https://doi.org/10.1080/10413209408406462>

Platonov, V. N. (2002). *Teoría General del Entrenamiento Deportivo Olímpico*. Barcelona: Editorial Paidotribo.

Redelius, K. Centrum för idrottsforskning. (24 Juni 2020). *Därför är det olämpligt att selektera idrottande barn*. <https://www.idrottsforskning.se/darfor-ar-det-olampligt-att-selektera-idrottande-barn/>

Till, K. & Baker, J. (2020). Challenges and [Possible] Solutions to Optimizing Talent Identification and Development in Sport. *Front. Psychol.*, 11:664.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00664>

Unnithan, V., White, J., Georgiou, A., Iga, J., & Drust, B. (2012). Talent identification in youth soccer. *Journal of sports sciences*, 30(15), 1719-1726.
<http://dx.doi.org/10.1080/02640414.2012.731515>

Vetenskapsrådet. (2020). *Forskningsetiska principer*.
<https://www.vr.se/uppdrag/etik/codex.html>

Tipselit. (27 Dec 2019). *Historien om tipselit*. <http://www.tipselit.se/herr/historien-om-tipselit/>

Weineck J. (2004). *Optimales Training*. Balingen: Spitta Verlag.

Wiersma, L. D. (2000). Risks and benefits of youth sport specialization: Perspectives and recommendations. *Pediatric Exercise Science*, 12, 13–22.
<http://dx.doi.org/10.1123/pes.12.1.13>

Williams, A. M., Ford, P. R., & Drust, B. (2020). Talent identification and development in soccer since the millennium. *Journal of Sports Sciences*, 38(11/12), 1199–1210.
<https://doi/10.1080/02640414.2020.1766647>

Bilaga 1

Informationsbrev

Tidig selektering - varför och hur?

En kvalitativ studie om urval inom Stockholms fotbollsakademier

Hej,

I det här brevet berättar vi om en ny forskningsstudie som handlar om selektering och tidiga urval inom stockholmsfotbollen. Du är tillfrågad därför att du är anställd inom en förening som genomför tidiga selekteringar. Läs brevet och fundera över om du vill vara med. Vi kommer också att ge dig information muntligt. Kontakta oss gärna om du har frågor, vare sig det är före, under eller efter ditt deltagande. Forskningshuvudman och ansvarig för studien är Gymnastik- och Idrottshögskolan (GIH).

Vad handlar studien om?

Syftet är att undersöka selektering inom ungdomsfotbollen i Stockholm. I synnerhet vill vi undersöka motiven och genomförandet av tidig selektering inom akademiverksamheter. Detta kan ligga till grund för att sprida kunskap om ämnet och få en större förståelse för selekteringarnas motiv, genomförande och problem. Den här studiens frågeställningar är:

- Vilka är motiven till tidig selektering?
- Hur genomförs selekteringen?
- Vilka problem uppstår genom selekteringen?

Vad ber ni mig göra om jag säger "ja"?

Vi kommer att be dig att genomföra en intervju via Zoom, Microsoft teams eller telefon. Intervjun kommer att handla om motiven till tidig selektering, hur selekteringen genomförs på vilka grunder genomförs selekteringen samt vilka effekter ni upplever att selekteringen får, både positiva och negativa. Intervjuerna beräknas ta cirka en timme att genomföra och det sker efter att vi gemensamt kommer överens om en dag och tid som passar båda. *Inga av svaren som du ger i intervjun är rätt eller fel, utan dina åsikter är det viktiga!*

Som deltagare behöver du också skriftligt ge ett så kallat informerat samtycke.

Att vara med är frivilligt och innebär inga särskilda risker

Vi vill mycket gärna ha med dig i vår studie, eftersom din profil passar in på det vi söker. **Men**, det finns inget som helst tvång att vara med, utan deltagandet är frivilligt.

Kom ihåg att:

- *Du kan hoppa över frågor du inte vill besvara.*
- *Du kan när som helst välja att hoppa av utan att behöva säga varför.*

Om du väljer att inte delta, eller vill avbryta ditt deltagande, kommer det inte att ha några som helst påföljder.

Inga utomstående kommer att kunna se vad du som enskild individ har svarat.

All information samlas in och tas om hand av Hannes Grönblad och Mattias Strömberg. Vi tar hand om individuella data så att ingen obehörig kan se vad du svarat. När vi presenterar våra resultat kommer ni som intervjuperson att nämnas vid ett fiktivt namn. Ni kommer heller aldrig att nämnas vid namn samt att eran förening inte heller kommer nämnas.

Vad händer med mina uppgifter?

Inom ramen för studien kommer vi att samla in och registrera följande information:

- *Bakgrundsinformation:*
 - Demografi: Ålder, kön
- *Selektering:* Dina uppfattningar och åsikter om hur din förenings selektering genomförs, på vilka grunder den genomförs, vem som genomför den samt vilka effekter den får för spelarena, både positiva och negativa.
- *Kontaktuppgifter:* Ditt namn, telefonnummer och e-mailadress

I enlighet med gällande praxis så sparar vi de transkriberade intervjuerna fram tills att arbetet blir godkänt. Namn och kontaktuppgifter kommer enbart att sparas så länge de behövs: det vill säga, fram tills att uppsatsen når det stadiet att ni ska få läsa igenom den. Ansvarig för dina personuppgifter är Gymnastik- och Idrottshögskolan.

I enlighet med EU:s dataskyddsförordning (GDPR) samlar vi in informationen utifrån (1) att vi har fått lov (samtycke) från dig, och (2) att forskningen kan generera värdefull information av allmänt intresse. Enligt denna dataskyddsförordning har du även rätt att kostnadsfritt få ta del av de uppgifter om dig som hanteras i studien, och vid behov få eventuella fel rättade. Du kan också begära att uppgifter om dig raderas samt att behandlingen av dina personuppgifter begränsas. Om du vill ta del av uppgifterna ska du kontakta den här studiens ansvariga, Hannes Grönblad eller Mattias Strömberg (se nedan för kontaktuppgifter). Dataskyddsombud vid Gymnastik- och Idrottshögskolan nås via följande adress gdpr@gih.se. Om du är missnöjd med hur dina personuppgifter behandlas har du rätt att lämna in klagomål till Datainspektionen, som är tillsynsmyndighet.

Hur får jag mera information?

Du är alltid välkommen att kontakta oss om du har frågor, vill ta del av uppgifterna vi samlat om dig, eller om du vill ta del av resultatet av hela studien.

Vi hoppas att du vill vara med!

Vänliga hälsningar,

Hannes Grönblad

Student Tränarprogrammet
hannes.gronblad@gih.student.se

Mattias Strömberg

Student Tränarprogrammet
mattias.stromberg@gih.student.se

Personuppgiftsansvarig samt gemensam adress för samtliga forskare och dataskyddsbud:

Gymnastik och Idrottshögskolan
Box 5626
114 86 Stockholm
Telefon: 08 - 120 537 00

Bilaga 2

Intervjuguide

Tidig selektering – varför och hur?

Intervjuguide

Tack för att du vill vara med och bidra till den här studien! Det ska bli mycket intressant att höra om dina tankar och erfarenheter.

1) Innan vi börjar tänkte jag bara ge dig lite generell information om intervjun i stort. Svara så öppet och ärligt som möjligt på frågorna. Det finns inga "rätt" eller "fel" svar, utan vi är genuint intresserad av dina upplevelser, tankar, och åsikter. Eftersom vi är intresserade av just dina erfarenheter så får du gärna prata i termer av "jag tycker" och "jag tänker".

2) För att försäkra oss om att vi inte missar något så vill vi spela in intervjun digitalt. Går det bra för dig? Ljudfilen sparas inte med ditt namn, och inga obehöriga har tillgång till vare sig ljudfilen eller de citat som vi eventuellt använder från din intervju. Alla citat anonymiseras. 4) Som du vet är det frivilligt att vara med. Det innebär också att du när som helst kan avbryta intervjun eller välja att inte svara på frågor. Innan vi börjar får du gärna stänga av mobiltelefonen och har du några frågor eller funderingar så kan vi ta dem nu.

Del I: Inledning

- 1) Vad tycker du är det bästa med att vara verksam i en alliansklubb?
 - Är det något som du upplever negativt med att vara i en alliansklubb?
- 2) Hur kommer det sig att du valde att söka dig till en alliansklubb?
 - Hur länge har du varit aktiv inom en alliansklubb?
- 3) Kan du kort berätta om hur er akademiverksamhet ser ut?

Del II: Huvuddel

- 1) Kan du beskriva målen med er akademiverksamhet?
 - Hur tydligt förankrade är era mål bland de anställda inom akademien?
 - Är målen ett öppet dokument som är tillgängliga för spelare och föräldrar?

- 2) Kan du beskriva eran selekteringsprocess för era yngre lag?
 - Vem/vilka genomför selekteringen i eran förening?
 - Vid vilken ålder genomförs selekteringen?
 - Anser du detta vara tidigt, sent eller mittemellan?

 - När och hur ofta genomförs selekteringar?

- 3) Vad är motiven till att selekteringen görs på just det sätt du beskriver?
 - Finns det något motiv som du anser vara viktigast?
 - Hur ser medarbetarna inom akademien på selekteringen?
 - Är motiven och tillvägagångssättet tydligt för medarbetare inom akademien.
 - Är motiven och tillvägagångssättet tydligt för spelare och föräldrar som söker sig till akademien?
 - Berätta om du ser några andra fördelar med er selekteringsprocess?

- 4) På vilka kriterier väljer ni ut spelare?
 - Hur ser du på dessa kriterier?
 - Finns det särskilda fördelar du kan beskriva för oss?
 - Finns det särskilda nackdelar du kan beskriva för oss?
 - Hur är dessa kriterier satta?
 - En del europeiska storklubbar bland annat Ajax har fyra kriterier de utgår ifrån när spelarna väljs ut, är detta något som ni använder er av?

- 5) Vad är det som har gjort att ni kommit fram till att detta är det rätta tillvägagångssättet för att genomföra en selektering?
 - Är tillvägagångssättet vetenskapligt underbyggt eller bygger det på egna erfarenheter?

- 6) Du har beskrivit flera motiv och fördelar med er selekteringsprocess. Kan du beskriva om du också ser några nackdelar?
- Vid JA - Hur gör ni för att minimera dessa risker?
 - Vid JA - Hur stor medvetenhet har ni kring riskerna?
 - Vid NEJ - Vad har ni vidtagit för åtgärder för att genomföra selektering riskfritt?

Del III: Avslutning

- 5) Finns det något du vill tillägga eller lyfta fram utifrån ert arbetssätt, som kan hjälpa oss förstå det du berättat idag?
- 6) Finns det något du vill fråga om, kommentera eller ta upp gällande intervjun?

Tack!

Bilaga 3

Litteratursökning

Syfte och frågeställningar:

Syftet är att undersöka selektering inom ungdomsfotbollen i Stockholm. I synnerhet vill vi undersöka motiven och genomförandet av tidig selektering inom akademiverksamheter. Detta kan ligga till grund för att sprida kunskap om ämnet och få en större förståelse för selekteringarnas motiv, genomförande och problem.

Frågeställningar:

- Vilka är motiven till tidig selektering?
- Hur genomförs selekteringen?
- Vilka problem uppstår genom selekteringen?

Vilka sökord har du använt?

Ämnesord och synonymer svenska	Ämnesord och synonymer engelska
	<i>Youth soccer</i> <i>Football or soccer</i> <i>Selection processes</i> <i>Selection</i> <i>Talent identification</i> <i>Deselection process</i>

Var och hur har du sökt?

Databaser och andra källor	Sökkombination
SportDiscus	Youth soccer and football and selection Selection processes and football or soccer Selection and football or soccer Talent identification and football or soccer Youth soccer and talent identification Deselection process youth football Youth football and soccer deselection Deselection process